

Překážka rei iudicatae a exekuce

Návrh na nařízení exekuce pro vydobytí pohledávky (její části), která je již vymáhána v soudním výkonu rozhodnutí, může oprávněný proti témuž povinnému podat bez zřetele na to, kdy byl výkon rozhodnutím nařízen a jak úspěšně se realizuje; pro posouzení, zda takové exekuční řízení není postiženo překážkou rei iudicatae, je určující obsah exekučního příkazu (pokud by např. postihoval jiný majetek, překážka nedopadá).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 1751/2002, ze dne 25.9.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v exekuční věci oprávněného N. d., příspěvkové organizace, zastoupeného advokátem, proti povinné T., společnosti s ručením omezeným, zastoupené advokátem, pro 6 031.843,- Kč a 171.550,90 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 35 E 1223/2001, o dovolání povinné proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 4. 2002, č.j. 13 Co 158/2002-24, tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 4. 2002, č.j. 13 Co 158/2002-24, se v části, jíž bylo potvrzeno usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 12. 11. 2001, č.j. 35 E 1223/2001-4, ve znění opravného usnesení ze dne 21. 11. 2001, č.j. 35 E 1223/2001-6, kterým se vyslovuje souhlas s podáním návrhu na provedení exekuce, nařizuje podle platebního rozkazu Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 22. 11. 1993, sp. zn. 9 C 330/93, rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 18. 8. 1998, sp. zn. 23 C 34/96 (ve spojení s rozsudkem téhož soudu ze dne 14. 7. 1999, sp. zn. 23 C 34/96, a usnesením Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 1999, sp. zn. 22 Co 413/99), rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 5. 1996, sp. zn. 13 Co 132/96, k vydobytí pohledávky ve výši 6 031.843,- Kč exekuce a jejím provedením se pověřuje JUDr. K. M., soudní exekutorka Exekutorského úřadu P., zrušuje a v tomto rozsahu se věc městskému soudu vrací k dalšímu řízení. Dovolání proti části usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 4. 2002, č.j. 13 Co 158/2002-24, jíž bylo potvrzeno usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 12. 11. 2001, č.j. 35 E 1223/2001-4, ve znění opravného usnesení ze dne 21. 11. 2001, č.j. 35 E 1223/2001-6, kterým se nařizuje podle rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 31. 7. 2001, sp. zn. 22 C 33/2001, k vydobytí pohledávky ve výši 171.550,90 Kč s 10 % úrokem z prodlení od 5. 2. 2001 do zaplacení exekuce a jejím provedením se pověřuje JUDr. K. M., soudní exekutorka Exekutorského úřadu P., V., Nejvyšší soud České republiky zamítl.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 1 usnesením ze dne 12. 11. 2001, č.j. 35 E 1223/2001-4, ve znění opravného usnesení ze dne 21. 11. 2001, č.j. 35 E 1223/2001-6, vyslovil souhlas s podáním návrhu na provedení exekuce, nařídil podle platebního rozkazu Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 22. 11. 1993, sp. zn. 9 C 330/93, rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 18. 8. 1998, sp. zn. 23 C 34/96 (ve spojení s rozsudkem téhož soudu ze dne 14. 7. 1999, sp. zn. 23 C 34/96, a usnesením Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 1999, sp. zn. 22 Co 413/99), rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 5. 1996, sp. zn. 13 Co 132/96, a rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 31. 7. 2001, sp. zn. 22 C 33/2001, k vydobytí pohledávky ve výši 6 031.843,- Kč a pohledávky ve výši 171.550,90 Kč s 10 % úrokem z prodlení od 5. 2. 2001 do zaplacení exekuci a jejím provedením pověřil JUDr. K. M., soudní exekutorku Exekutorského úřadu P.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 2. 4. 2002, č.j. 13 Co 158/2002-24, rozhodnutí soudu

prvního stupně potvrdil. Námitku povinné, že u Obvodního soudu pro Prahu 1 „běží dvě řízení o výkon rozhodnutí na základě totožných exekučních titulů,“ neshledal opodstatněnou; byl-li v řízení vedeném pod sp. zn. 35 E 328/2000 výkon rozhodnutí nařízen před účinností zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti /exekuční řád/ a o změně dalších zákonů, ve znění zákona č. [6/2002](#) Sb. (dále též jen „ex. ř.“), nelze „souhlas soudu podle § 129 uvedeného zákona ... považovat za překážku litispendence podle § 83 o.s.ř.“ Napadeným usnesením soud další exekuci nenařídil, ale pouze rozhodl o jejím provedení.

Rozhodnutí odvolacího soudu napadla povinná včas dovoláním, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 238a odst. 1 písm. c/, odst. 2, ve spojení s § 237 odst. 1 písm. c/, odst. 3 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „o.s.ř.“), a důvodnost shledává v tom, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241a odst. 2 písm. a/ o.s.ř.), a že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 2 písm. b/ o.s.ř.). Dovolatelka – oproti závěru o neexistenci zákonné překážky ve smyslu ustanovení § 83 o.s.ř. – argumentuje tím, že není možné k vydobytí plnění přiznaného totožnými exekučními tituly vést „dvě vykonávací řízení“ (v tom spatřuje zásadní právní význam napadeného rozhodnutí). Zahájení řízení o soudní výkon rozhodnutí dne 18. 4. 2000 (sp. zn. 35 E 328/2000) proto vylučuje, aby probíhalo řízení o nařízení exekuce (sp. zn. 35 E 1223/2001) zahájené dne 7. 11. 2001. Navrhla, aby dovolací soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Oprávněný ve vyjádření navrhl, aby dovolání bylo jako nepřípustné odmítnuto. Poté, co byl v řízení vedeném pod sp. zn. 35 E 328/2000 nařízen soudní výkon rozhodnutí, požádal oprávněný ve smyslu § 129 ex. ř., aby jej nadále neprováděl soud a aby prováděním již nařízeného výkonu pověřil soudního exekutora. Napadeným rozhodnutím tudíž nebyla nařízena exekuce, ale byl jím určen „způsob provedení již nařízeného výkonu rozhodnutí, a to exekucí prostřednictvím soudního exekutora“ (oprávněný v této souvislosti připomíná, že po právní moci napadeného usnesení odvolacího soudu navrhl soudní výkon rozhodnutí zastavit).

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) nejdříve posuzoval, zda je dovolání přípustné.

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o.s.ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Je-li napadeným rozhodnutím usnesení odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení, kterým soud prvního stupně rozhodl o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (návrhu na nařízení exekuce), je dovolání ve smyslu § 238a odst. 1 písm. c/ o.s.ř. přípustné za podmínek vymezených v § 237 odst. 1 písm. b/ nebo c/ o.s.ř. (srov. § 238a odst. 2 o.s.ř.). Protože užití ustanovení § 237 odst. 1 písm. b/ o.s.ř. je vyloučeno (usnesení soudu prvního stupně nepředcházelo dřívější – odvolacím soudem zrušené – rozhodnutí téhož soudu), lze o přípustnosti dovolání uvažovat jen z pohledu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c/ o.s.ř.

Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c/ ve spojení s § 238a odst. 1 a 2 o.s.ř. je dovolání proti usnesení, jímž odvolací soud potvrdil usnesení soudu prvního stupně o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (návrhu na nařízení exekuce), přípustné, jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. O takový případ jde zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu nebyla dosud vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3 ve spojení s § 238a odst. 2 o.s.ř.).

Vzhledem k obsahu dovolání a při vázanosti uplatněným dovolacím důvodem podle § 241a odst. 2 písm. b/ o.s.ř. je možné zásadní právní význam napadeného usnesení spojit s otázkou, zda nařízení

exekuce bránila zákonná překážka spočívající v tom, že v „téže věci“ je prováděn soudní výkon rozhodnutí.

Protože jde o otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla řešena, přičemž její posouzení se promítá nejen do výsledku konkrétního řízení, ale významově zasahuje do širšího kontextu soudní praxe, je dovolání ve smyslu § 237 odst. 1 písm. c/ ve spojení s § 238a odst. 1 písm. c/, odst. 2 o.s.ř. přípustné.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu – sice správně určenou – nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 83 o.s.ř. brání zahájení řízení tomu, aby o téže věci probíhalo u soudu jiné řízení.

Podle ustanovení § 159 odst. 3 o.s.ř., jakmile bylo o věci pravomocně rozhodnuto, nemůže být tatáž věc v rozsahu závaznosti výroku rozsudku projednávána znovu.

Podle ustanovení § 103 o.s.ř. přihlíží soud kdykoli za řízení k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení). Jde-li o takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, soud řízení zastaví (§ 104 odst. 1, věta první, o.s.ř.).

Část šestá občanského soudního řádu nemá zvláštní ustanovení o podmínkách řízení ve věcech soudního výkonu rozhodnutí. Ustanovení § 254 odst. 1, věta první, o.s.ř. obsahuje odkaz na ustanovení předcházejících částí zákona, kterých je třeba použít v případech, pro něž v části šesté občanského soudního řádu není uvedeno jinak. I v řízení o soudní výkon rozhodnutí je tedy nezbytné zabývat se tím, zda jsou dány tzv. negativní procesní podmínky, jimiž jsou překážka litispendence (§ 83 o.s.ř.) a překážka rei iudicatae (§ 159 odst. 3 o.s.ř.). Brání-li některá z nich vydání rozhodnutí ve věci, soud řízení o výkon rozhodnutí podle § 104 odst. 1, věty první, o.s.ř. zastaví, neboť jde o takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit.

Jde-li o vymožení peněžitého plnění, nastává překážka litispendence, jestliže dříve, než bylo pravomocně rozhodnuto o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, byl mezi týmiž účastníky k vydobytí stejné pohledávky (její části) přiznané týmiž exekučním titulem podán znovu návrh na nařízení výkonu rozhodnutí stejným způsobem a na shodný předmět výkonu, jaký byl označen v návrhu dřívějším. Účinky překážky věci pravomocně rozhodnuté nastávají tehdy, domáhá-li se oprávněný nařízení výkonu rozhodnutí, ačkoli mezi týmiž účastníky již byl k vymožení stejné pohledávky (její části) přiznané týmiž exekučním titulem výkon způsobem, který oprávněný znovu navrhuje na shodný předmět výkonu, pravomocně nařízen, a trvají, dokud nebyl zastaven nebo jiným způsobem skončen. Z uvedeného vyplývá, že „toutéž věcí“ ve smyslu § 83 a § 159 odst. 3 o.s.ř. se pro účely řízení o výkon rozhodnutí rozumí stejný způsob výkonu (srov. § 258 odst. 1 o.s.ř.) na též předmět výkonu (tj. nárok na mzdu, pohledávku povinného z účtu u peněžního ústavu, popř. jinou peněžitou pohledávku nebo majetkové právo, movité věci, nemovitosti, popř. jejich spoluvlastnické podíly, podnik, popř. jeho část nebo podíl) uplatňovaný mezi týmiž účastníky pro pohledávku (její část) přisouzenou stejným exekučním titulem.

Od účinnosti zákona č. [120/2001](#) Sb. (§ 151) není nucená realizace přiznaných plnění již jen doménou státní moci (srov. § 265 odst. 1 o.s.ř.); nucený výkon exekučních titulů za podmínek zákonem stanovených provádí i soudní exekutoři (§ 1 odst. 1, 2 ex. ř.). Exekutor je oprávněn, nestanoví-li exekuční řád jinak, vykonat všechny úkony, které občanský soudní řád a další právní předpisy jinak svěřují při provedení výkonu rozhodnutí soudu, soudci, vykonavateli nebo jinému zaměstnanci soudu, a jeho úkony se považují za úkony soudu (srov. § 28 odst. 1, § 52 odst. 2 ex. ř.). O nařízení exekuce a pověření exekutora (§ 44 odst. 2 ex. ř.), o odkladu exekuce (§ 54 ex. ř.), o

zastavení exekuce (§ 55 ex. ř.) a v dalších případech výslovně v zákoně stanovených rozhoduje za přiměřeného použití ustanovení občanského soudního řádu (§ 52 odst. 1 ex. ř.) soud.

Z ingerence soudu do exekučního řízení, zejména z toho, že vydání exekučního příkazu, v němž exekutor určí i způsob provedení exekuce, předchází usnesení, jímž soud nařídí exekuci, aniž by stanovil, jakým způsobem má být provedena (§ 44 odst. 2, § 47 odst. 1 ex. ř.), vyplývá, že účinky překážek litispendence a věci pravomocně rozhodnuté mohou nastat i ve vztahu řízení o soudní výkon rozhodnutí a řízení exekučního. V této souvislosti je nezbytné připomenout, že účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu nemá samotné nařízení exekuce podle § 44 odst. 2 ex. ř., ale - právě v důsledku absence způsobu provedení - teprve vydání exekučního příkazu (§ 47 odst. 2, věta první, ex. ř.). Jde-li tedy o vymození peněžitého plnění, nastává překážka litispendence, jestliže dříve, než bylo pravomocně rozhodnuto o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, byl mezi týmiž účastníky k vydobytí stejné pohledávky (její části) přiznané týmiž exekučním titulem vydán exekuční příkaz znějící na stejný způsob a postihující týž předmět výkonu, jaký byl označen v dřívějším návrhu; překážka věci pravomocně rozhodnuté pak nastává, byl-li vydán exekuční příkaz, ačkoli mezi týmiž účastníky již byl k vymození stejné pohledávky (její části) přiznané týmiž exekučním titulem (pravomocně) nařízen výkon rozhodnutí stejným způsobem, na který zní exekuční příkaz, a postihující týž předmět výkonu, a trvá, dokud nebyl soudní výkon zastaven nebo jiným způsobem skončen.

Na uvedených závěrech nemůže nic změnit ani ustanovení § 129 ex. ř. - zařazené do hlavy XIII (Přechodná a závěrečná ustanovení) - podle něhož výkon rozhodnutí uskutečňovaný na základě usnesení soudu o nařízení výkonu rozhodnutí vydaného před účinností tohoto zákona se uskuteční podle dosud platných právních předpisů; jestliže však pohledávka oprávněného nebyla zcela uspokojena, může oprávněný se souhlasem soudu podat návrh na nařízení exekuce podle tohoto zákona. Návrh na nařízení exekuce pro vydobytí pohledávky (její části), která je již vymáhána v soudním výkonu rozhodnutí, může oprávněný proti témuž povinnému podat bez zřetele na to, kdy byl výkon rozhodnutím nařízen a jak úspěšně se realizuje; pro posouzení, zda takové exekuční řízení není postiženo překážkou rei iudicatae, je určující obsah exekučního příkazu (pokud by např. postihoval jiný majetek, překážka nedopadá). Výklad, podle něhož se oprávněnému přiznává za stanovených podmínek a v situaci, na niž ustanovení míří, aktivní legitimace k podání návrhu na „provedení“ exekuce, která již byla před účinností zákona č. [120/2001](#) Sb. nařízena soudem podle občanského soudního řádu, jehož důsledkem by bylo jakési faktické ukončení realizace soudního výkonu a započetí provádění exekuce pověřeným exekutorem, zákonnému znění zjevně odporuje.

Z připojeného spisu Obvodního soudu pro Prahu 1 sp. zn. 35 E 328/2000 se podává, že usnesením ze dne 26. 6. 2000, č.j. 35 E 328/2000-14, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 15. 3. 2001, č.j. 20 Co 29/2001-44, které nabylo 12. 4. 2001 právní moci, nařídil soud ve vztahu mezi týmiž účastníky výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti (budovy č. p. 1435 na pozemku parc. č. 944/2 v katastrálním území N. M., obci P.) a zřízením soudcovského zástavního práva k ní pro vymození 1) pohledávky 1 163.271,20 Kč, pohledávky 3 107.413 Kč s 17 % úrokem od 1. 7. 1993 do zaplacení a nákladů předcházejícího řízení 163.698,45 Kč na podkladě platebního rozkazu Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 22. 11. 1993, sp. zn. 9 C 330/93, 2) pohledávky 143.978,75 Kč, pohledávky 1 765.581,25 Kč s 17 % úrokem z 525.617,60 Kč od 2. 6. 1995 do zaplacení, s 19 % úrokem z 457.287,10 Kč od 9. 7. 1995 do zaplacení, s 19 % úrokem z 577.269,10 Kč od 30. 7. 1995 do zaplacení, s 19 % úrokem z 173.220,40 Kč od 17. 9. 1995 do zaplacení, s 19 % úrokem z 176.175,80 Kč od 23. 10. 1995 do zaplacení a nákladů předcházejícího řízení 332.635,- Kč na podkladě rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 18. 8. 1998, sp. zn. 23 C 34/96 (ve spojení s rozsudkem téhož soudu ze dne 14. 7. 1999, sp. zn. 23 C 34/96, a usnesením Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 1999, sp. zn. 22 Co 413/99), 3) pohledávky 230,- Kč na podkladě rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 5. 1996, sp. zn. 13 Co 132/96. Výkon rozhodnutí byl usnesením

ze dne 3. 5. 2001, č.j. 35 E 328/2000-54, které nabylo 4. 6. 2001 právní moci, v části 6 757.732,80 Kč představující součet jistin zastaveno; pro vydobytí příslušenství pohledávek výkon rozhodnutí nadále pokračoval.

V době, kdy v projednávané věci odvolací soud rozhodoval o odvolání proti usnesení soudu prvního stupně, byl – po částečném zastavení výkonu – podle pravomocného usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 35 E 328/2000 prováděn mezi stejnými účastníky k vydobytí příslušenství (úroků z prodlení) pohledávek, tedy částky 6 031.843,- Kč přiznané týmiž exekučními tituly, výkon (mj.) prodejem nemovitosti. Překážka litispendence později zahájené exekuční řízení nezatěžovala, neboť v řízení o výkon rozhodnutí již bylo pravomocně rozhodnuto, a překážka rei iudicatae by mohla nastat jen tehdy, pokud by provedením exekuce pověřená exekutorka vydala exekuční příkaz postihující stejným způsobem, tj. prodejem nemovitosti, původní předmět výkonu (označenou budovu).

Protože odvolací soud věc posoudil v rozporu se shora vysloveným závěrem, tudíž nesprávně, Nejvyšší soud napadené usnesení v rozsahu specifikovaném ve výroku zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, odst. 3, věta první, o.s.ř.).

V dalším řízení odvolací soud neopomene zabývat se tvrzením oprávněného, že po právní moci napadeného usnesení navrhl podle § 268 odst. 1 písm. c/ o.s.ř. (úplné) zastavení výkonu rozhodnutí vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 35 E 328/2000. Pokud by totiž překážka již neexistovala (např. odpadla v důsledku pravomocného zastavení výkonu), rozhodnutí soudu o věci samé nic nebrání (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 4. 2003, sp. zn. 29 Odo 788/2002).

Nařízení exekuce pro pohledávku ve výši 171.550,90 Kč s příslušenstvím se výkladu o tzv. negativních překážkách řízení zcela vymyká, protože pro tuto pohledávku výkon rozhodnutí v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 35 E 328/2000 nařízen nebyl (oprávněný ji do řízení přihlásil ve smyslu § 336f odst. 1, věty druhé, o.s.ř.). V tomto rozsahu bylo proto dovolání jako neopodstatněné zamítnuto (§ 243b odst. 2, část věty před středníkem, o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)